

VERBUM GEWAARDEERD

Impressies van het lezersonderzoek

Van tijd tot tijd is het voor de redactie van een tijdschrift nuttig om onder de lezerskring een peiling te houden over het leesgedrag, het gebruik en de waardering van de inhoud. Het laatste lezersonderzoek dateerde van tien jaar geleden. Door middel van het lezersonderzoek van afgelopen najaar is opnieuw in kaart gebracht hoe de lezers van Verbum het tijdschrift waarderen.

Doel van het lezersonderzoek was niet alleen inzicht te krijgen in het lezersprofiel van *Verbum*, maar ook gegevens te verzamelen over het leesgedrag van de abonnees en hun mening over de vormgeving en de inhoud.

Medio september 1996 werden schriftelijke vragenlijsten verspreid onder alle abonnees van *Verbum*: in totaal werden 556 vragenlijsten verzonden, waarvan er 127 werden geretourneerd; dit betekent een respons van 22,8%.

De belangrijkste conclusies uit het lezersonderzoek zijn als volgt samen te vatten:

- De tendens naar collectieve in plaats van privé-abonnementen zet zich door: *Verbum* wordt door 46,5% van de lezers collectief gelezen;
- Het aantal abonnees jonger dan 30 jaar is gering: slechts 3%;
- De abonnees waarderen de inhoud van de tijdschriften met een ruime voldoende; de gemiddelde waardering van *Verbum* bedraagt 7,1;
- Over de vormgeving, informatie- en actualiteitswaarde, diversiteit en keuze van onderwerpen, taalgebruik en leesbaarheid is het merendeel van de abonnees tevreden;
- Minder tevreden zijn de lezers over de praktische bruikbaarheid en toepassing.

Wie zijn de lezers van Verbum?

Wie zijn de lezers van *Verbum*, hoe oud zijn ze, binnen welke schooltypen werken ze en hoe lang?

Ruim 60% van de abonnees van *Verbum* is werkzaam op een school voor voortgezet onderwijs; de meesten op het mavo, havo en/of vwo. Zij werken daar voornamelijk als docent in scholengemeenschappen van ruim 1.250 leerlingen. Op een enkele uitzondering na betreft het merendeels scholen met een rooms-katholieke signatuur.

Ruim een derde van de abonnees is tussen de 10 en 19 jaar werkzaam in het onderwijs en iets minder dan een derde tussen de 20 en 29 jaar.

Ruim 60% heeft een full-time aanstelling, 30% heeft een part-time baan voor het vak levensbeschouwing. Bijna de helft (43%) is 50 jaar of ouder, 30% tussen de 40 en 49 jaar en 21% is tussen de 30 en 39 jaar oud. Het aantal abonnees, jonger dan 30 jaar, is - zoals reeds vermeld - slechts 3%.

Hoe wordt Verbum gelezen?

Verbum blijkt ongeveer evenveel privé-abonnementen als collectieve abonnementen te hebben.

Ruim een derde van de abonnees zijn regelmatige lezers; bijna een derde leest het tijdschrift altijd en een kwart meestal. Slechts 8% geeft aan slechts zelden tot lezing te komen.

Niet iedereen leest alle nummers van *Verbum* van a tot z: ruim een kwart geeft aan de nummers helemaal te lezen. Ongeveer 8% geeft aan één artikel te lezen, 32% leest twee artikelen en 33% leest twee of meer artikelen.

De gemiddelde waardering voor de inhoud is een 7,1 (op een schaal van 1 tot 10).

Vormgeving

Over de vormgeving van een tijdschrift valt altijd wel te twisten: wat de een prachtig vindt, is voor de ander aartslelijk. Vormgeving is immers óók een kwestie van smaak. De abonnees zijn over de huidige vormgeving van *Verbum* over het algemeen redelijk tevreden. Met andere woorden: de letters zijn niet te klein, de pagina's niet te vol, tekst en beeld in harmonie met elkaar, het blad is uitnodigend om te lezen en voldoende toegankelijk.

Voor niet iedereen is de formule voldoende helder: ruim de helft van de lezers vindt dat *Verbum* over een heldere formule beschikt, terwijl een kwart van de lezers het daar niet mee eens is en het resterende kwart daar geen mening over heeft.

Inhoudelijke waardering

Uit de lezersenquête blijkt, dat de abonnees de informatievoorziening van *Verbum* het hoogst waarderen (7,5). Het taalgebruik, de leesbaarheid en de opinievorming worden tussen de 7,0 en 7,5 beoordeeld. Vernieuwing, reflectie op de praktijk en oriëntatie naar verwante wetenschappen wordt gewaardeerd met resp. 6,9%, 6,6% en 6,6%. De toepassing en vooral de praktische ondersteuning worden door de abonnees van *Verbum* als minder goed beoordeeld: resp. 6,0% en 5,9%.

Verbum is over het algemeen actueel, betrouwbaar en informatief, opiniërend, boeiend, diepgravend, vernieuwend, vooruitstrevend, biedt een goede selectie en brede keuze van onderwerpen, verwijst door naar andere bronnen: daarover is het merendeel van de lezers het eens. De tevredenheid van de abonnees scoort het laagst op de praktische gebruikswaarde en de directe toepasbaarheid in de praktijk van alledag.

* * *

Uit het lezersonderzoek is gebleken, dat de verwachtingen en waarderingen van de abonnees met betrekking tot de praktische bruikbaarheid nogal uiteen lopen. Hoewel slechts 14% van de lezers aangeeft dat *Verbum* informatie en handreikingen bevat die direct in het onderwijs bruikbaar zijn, constateert daarentegen een kwart van de abonnees dat er in de artikelen vaak/altijd aandacht aan de praktische ondersteuning wordt besteed. Van de respondenten geeft bijna 41% aan dat *Verbum* goed aansluit op de eigen onderwijssituatie, terwijl 34% het hiermee niet eens is. Sommige lezers stellen uitdrukkelijk de vraag of directe toepasbaarheid ook wel nodig is en het doel moet zijn van *Verbum*.

De praktische gebruikswaarde en de toepasbaarheid in de praktijk blijft voor de redactie weliswaar een punt van zorg; maar een grotere aandacht en ruimte voor de praktische bruikbaarheid mag niet ten koste gaan van aandacht en ruimte voor informatievoorziening en reflectie op de praktijk, op grond waarvan \$ zo blijkt immers uit het lezersonderzoek \$ *Verbum* juist het meest gewaardeerd wordt. Bovendien vraagt een directere toepassing op de praktijk om meer specifieke afstemming op een bepaalde onderwijsvorm, leerjaar, leerplan en

methode. Daarbij kan dan telkens maar een beperkte keuze worden gemaakt, met als gevolg dat ook maar een klein aantal abonnees in hun behoefte aan directe toepasbaarheid kan worden bediend.

Een goed beleid met betrekking tot *Verbum* blijft vragen om periodiek onderzoek naar het leesgedrag, de motieven, het gebruik en de waardering van de inhoud door de lezers. De redactie beschikt reeds over veel informatie, omdat de primaire doelgroepen \$ docenten en hun opleiders \$ in de redactie zelf vertegenwoordigd zijn. Niettemin is en blijft het van belang van tijd tot tijd alle lezers de gelegenheid te bieden zich uitdrukkelijk uit te spreken over het tijdschrift. De resultaten van dit lezersonderzoek zijn door de redactie grondig worden besproken. Momenteel vindt er in samenspraak met andere betrokkenen een bezinning plaats op concrete voorstellen. Ook het grote aantal suggesties voor te behandelen onderwerpen vormen een leidraad voor de planning en uitvoering van toekomstige nummers. De redactie is alle lezers die de vragenlijst hebben geretourneerd zeer erkentelijk voor hun medewerking.